

بررسی رویکردهای برنامه درسی غالب در پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

سید عبدالله حجتی^۱، مهدیه شمس^۲، رامین اسدی^۳

چکیده

هدف کلی تحقیق تحقیق بررسی رویکردهای برنامه درسی غالب در پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بوده است. روش پژوهش در این تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی بوده است. جامعه آماری این تحقیق شامل معلمان پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ بوده که تعداد آنها ۷۰ نفر می باشد. ابزار اندازه گیری و جمع آوری اطلاعات و داده ها در این پژوهش پرسشنامه محقق ساخته است و با استفاده از مقیاس درجه بندی لیکرت مورد اندازه گیری قرار گرفت. سطح آمار توصیفی (درجه بندی، استخراج فراوانی) میانگین و انحراف معیار و در سطح آمار استنباطی با استفاده از آزمون کلموکروف-اسمیزنف و آزمون میانگین چند جامعه مستقل (آنوا) و آزمون t تک گروهی با استفاده از نرم افزار Spss مورد آزمون قرار گرفت. نتایج حاصل از تشریح ابعاد سوالات آزمون میانگین چند جامعه آنوا با نشان می دهد رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور، رویکرد غالب در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ می باشد. و همچنین نتایج آزمون t تک گروهی بیانگر این است که همه رویکردها در فعالیت های برنامه درسی بیش از حد متوسط آن مورد توجه واقع شده است.

واژه‌های کلیدی: رویکردها، برنامه درسی غالب، پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ.

^۱ عضو هیات علمی گروه برنامه ریزی درسی، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران (نویسنده مسئول) abdollahbonabi@gmail.com

^۲ کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران

^۳ دانشجوی گروه برنامه ریزی درسی، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران

۱- مقدمه

تحقیقات انجام شده در سالهای اخیر نشان دهنده تاثیر برنامه های غنی و برنامه ریزی آموزشی و درسی مطلوب، بر گروه های سنی مختلف کودکان است. موضوع رویکردها و دیدگاه های برنامه درسی از حساس ترین مراحل برنامه ریزی درسی است که موجب می شود برنامه درسی مفهوم گردیده، مولفه های آن درارای نظم و ترتیب شوند (مهر محمدی، ۱۳۹۲). برنامه درسی شامل فرصتهای یادگیری و کلیه ی تجربی است که با نظارت و مسئولیت آموزشی نظام آموزشی (یا مدرسه) و به منظور ایجاد تغییر مطلوب در دانشها و نگرشهای فراگیران طراحی و اجرا می شود و عملکرد آن مورد ارزیابی قرار می گیرد. لازم است توجه کنیم که در موقعیتی مناسب یعنی زمانی که برخوردهای محیطی بیشترین تأثیر را در شکوفایی استعداد های ذاتی کودک میگذارد، به کار آموزش و تربیت اهتمام ورزیم. چرا که این مرحله دوران حساسی در رشد انسان است (مک گرا، ۲۰۱۳، انجلیا ایننگ، ترجمه سلیمان پور، ۲۰۱۲). بسیاری از روانشناسان بر این باورند که سالهای آغازین زندگی کودک یکی از مهمترین دوره های رشد او است. بیشتر آنچه در این دوران رخ می دهد به طور اساسی، بر رشد بعدی کودک اثرگذار است.

۲- بیان مساله

همزمان با نهادینه شدن نقش و اهمیت تعلیم و تربیت در توسعه جوامع و بالندگی نسل جوان و نوجوان، فرایند برنامه درسی به عنوان قلب نظام تعلیم و تربیت و ابزاری در جهت تحقق اهداف آموزش و پرورش مورد توجه پیش از پیش قرار گرفت (فتحی و واجارگاه، ۱۳۹۵). آموزش و پرورش مهم ترین و اولویت دارترین موضوع کشورها و جوامع مختلف بوده است و آنچه آموزش و پرورش را در دوره های مختلف در جوامع متعدد از یکدیگر متمایز می کند فلسفه، هدف، شیوه و عمل آن است، نظام های آموزشی در هر دوره ای بسته به نیازهای جوامع، اهداف خاص را دنبال کرده است. امروزه آموزش در دوران اولیه کودکی به حدی محسوس و شایان توجه است که بازتاب آن در کلیه بحث ها و پژوهش های علمی و برنامه های آموزشی و درسی در دوره دبستان کاملاً هویداست. اهمیت آموزش در این دوران از دو جنبه مورد توجه اساسی است یکی از حساسیت و سهولت آنان در این دوران است. یعنی با یادگیری های اولیه در کودکان در واقع زمینه ها و بسترهای مناسبی برای کسب تجارب بعدی در آنها را فراهم می آورد (مفیدی، ۱۳۸۶، ۵). در طی این سالیان شخصیت کودک تکوین یافته و شکل می گیرد، کودک با کنجکاو نسبت به خود و جهان پیرامونش می آموزد و بر خود می بالد، خوب روشن است که برنامه درسی دقیق و موثر و کار آمد و ایجاد و بستری مناسب می تواند استعدادهای او را شکوفا کرده و کارایی آموزشی موثری را به همراه داشته باشد. آموزش و پرورش نیز مانند بسیاری از علوم و زندگی، پیوسته در حال تغییر و تحول است و این تغییر و تحولات که لازمه توجه به تغییرات نیازهای فردی و اجتماعی افراد و جوامع در سطح گسترده آن است موجبات تغییر در حوزه رویکردهای برنامه درسی را فراهم می سازد و از اینرو مسئولان آموزشی جامعه و بخصوص معلمان و مربیان بایستی به تحولات سریع تعلیم و تربیت و پرورش های تازه تر و پیشرفته تر آگاهی یافته و به آن عمل نمایند. در خصوص آموزش پیش دبستانی، دیدگاه های مختلف و گاه متعارضی ارائه شده است نتیجه ی مطالعات فردانش، همگی بر تأثیر مثبت آموزش در دوره دبستان بر پیشرفت تحصیلی و رشد اجتماعی و سازگاری دانش آموزان در دوره های بعدی زندگی و به ویژه در دوره ی ابتدایی تأکید دارند به لحاظ چنین اثرات مهمی امروزه آموزش و پرورش در دوره دبستان، بیش از هر زمان دیگر، از ضرورت و اهمیت و حساسیت برخوردار است، بنابراین کار با کودکان، مربیان و والدین در سطوح مختلف پیش از دبستان، نیاز به تهیه ی برنامه های کیفی و غنی، سرپرستی، نظارت و مدیریت دقیق و علمی دارد و باید مورد توجه قرار گیرد (مفیدی، ۱۳۹۵). چگونگی تأثیر آموزش در سالهای دبستان و لزوم توجه به آن، از ابعاد گوناگون مورد نظر محققان و صاحب نظران بوده است، به طوریکه هر یک در مطالعات و بررسیهای

خود، از جنبه های خاص به مسئله ی مورد نظر توجه کرده و به آن پرداخته اند، با توجه به تأثیر آموزشهای دبستان در ابعاد گوناگون رشد، این مسئله را ایجاد می کند که این برنامه ها با چه کیفیت و روشی اجرا می شود. با توجه به اهمیت آموزش در این دوره زمانی، پژوهش حاضر به بررسی رویکردهای برنامه درسی غالب در پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ پرداخته است (فردانش، ۱۳۹۳).

عامری و همکاران در سال (۱۳۹۵) تحقیقی با عنوان بررسی رویکرد برنامه درسی غالب اعضای هیات علمی دانشگاه شاهد با عنایت به ماهیت رشته های تخصصی و سطح تحصیلات آنان انجام دادند. یافته ها نشان داد که نوع ماهیت رشته های علمی، میزان به روز بودن سرفصل های آموزشی و نوع محتوای برنامه درسی دوره های آموزشی دکتری اجرا شده برای اعضای هیات علمی در فرایند تحصیلات آنها، بر شکل گیری رویکرد برنامه درسی غالب آنان، مؤثر واقع شده و در طیفی از؛ مراعات کننده دقیق سرفصل های آموزشی (تمرکزی) تا فعال در عرصه برنامه ریزی درسی کلاسی دانشگاهی (تمایزی) قرار می گیرند. شریفی در سال (۱۳۹۴) تحقیقی با عنوان بررسی وضعیت برنامه ریزی درسی در سیستم آموزش و پرورش ایران ابتدایی انجام داده است. نتایج پژوهش نشان که در داد برنامه ریزی درسی دوره ابتدایی ایران، محصول مفهوم، مبانی دینی، بر الگوی مبتنی سیاست عمومی و حکومت مدارانه، ذینفعان متشکل از نهادها و مراجع رسمی، الگوی طراحی برنامه درسی دیسیپلین-محوری، محتوای عنصر، کتاب درسی، نقش آموزشی معلم سایر دارند. این موارد هرچند گویای وجود یک برنامه درسی نسبتاً متوازن و منسجم در سیستم آموزش و پرورش ابتدایی ایران است، لیکن این توازن را نمی توان معادل با کارایی دانست. جواد پور و همکاران در سال ۱۳۸۶ تحقیقی با عنوان نظریات، رویکردها، و الگوهای طراحی برنامه درسی دوره ابتدایی انجام دادند. این مقاله با هدف بررسی رویکردها و الگوهای طراحی برنامه درسی صورت گرفته است. پس از بررسی اسناد و مدارک و مبانی نظری، خصوصیات و ویژگی های مذکور با استفاده از نظرات متخصصان برنامه ریزی درسی اعتباریابی شده است. برای تعیین رویکردها و الگوهای برنامه درسی، مجموعه ای از آنها تهیه و در اختیار متخصصان قرار گرفت. سپس بر اساس اهداف آموزشی و ویژگی های دانش آموزان دوره ابتدایی، نظرات آنها پیرامون رویکردها و الگوها با استفاده از مصاحبه، بررسی و در نهایت جمع بندی گردید. رویکردهای شیوه زندگی فعال، به عنوان رویکردهای اصلی دوره ابتدایی شناخته شدند و الگوهای درسی توسعه ای، انسان گرایی، خودشناسی، آموزش بر مبنای مراحل رشد و آموزش مبتنی بر مفاهیم، الگوهایی هستند که در این زمینه معرفی شده اند. اما در دوره ابتدایی الگوهای تعلیم و تربیت از طریق بازی، مبتنی بر فعالیت و آموزش بر مبنای رشد از بین الگوهای مذکور به عنوان الگوهای غالب شناخته شدند. رویکرد تلفیقی و استفاده از همه الگوها به تناسب پایه های تحصیلی مورد تاکید متخصصان قرار گرفته است.

۴- چارچوب نظری تحقیق

در تحقیق حاضر برای بررسی رویکردهای برنامه درسی غالب در پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸؛ رویکردهای برنامه درسی غالب با استفاده از کسب نظر از محققان و کارشناسان و اساتید و بر اساس مطالعه کتب و مقالات گوناگون و بر اساس پرسشنامه محقق ساخته تعریف گردیده است.

۵- سوالات تحقیق

الف. سوال اصلی :

رویکرد غالب در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است؟

ب. سوالات فرعی :

- ۱- رویکرد تحولی در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است ؟
- ۲- رویکرد رفتاری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است ؟
- ۳- رویکرد کارکردی در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است ؟
- ۴- رویکرد فراگیری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است ؟
- ۵- رویکرد رشد گرا و اخلاقی محور در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است؟

۶- روش تحقیق

تحقیق حاضر از حیث روش، توصیفی و همبستگی است. جامعه آماری تحقیق حاضر معلمان پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ می باشد که تعداد آنها ۷۰ نفر است. برای محاسبه حجم نمونه آماری معلمان، چون تعداد معلمان محدود بوده از روش سرشماری استفاده گردیده است. برای جمع آوری اطلاعات از نمونه آماری و به منظور آزمون فرضیه های تنظیم شده این تحقیق، از پرسشنامه ای که با توجه به متغیرهای تحقیق و عملیاتی نمودن آنها تنظیم شده، استفاده گردیده است. پرسشنامه تحقیق متشکل از دو دسته سؤال است. دسته اول که با حروف الفبا کد گذاری شده است به منظور تعیین و مشخص شدن مشخصات نمونه آماری از لحاظ جنسیت، وضعیت تأهل، سن، سطح تحصیلات، سابقه خدمت و دسته دوم که شامل یک بخش است و به منظور پاسخگویی به سؤالات تحقیق حاضر تنظیم گردیده است. این بخش شامل سؤالات محقق ساخته رویکردهای برنامه درسی غالب است که در قالب مقیاس پنج گزینه ای لیکرت تنظیم گردیده است. این بخش از پرسشنامه دارای ۳۳ سؤال می باشد. در تحقیق حاضر برای تعیین روایی ابزار جمع آوری اطلاعات از روایی نمادی یا صوری استفاده گردیده است بدین ترتیب که پرسشنامه اولیه تنظیم شده در اختیار اساتید و صاحب نظران دانشگاهی قرار گرفت تا در رابطه با اینکه سؤالات مطرح شده، آنچه را که مد نظر است، اندازه گیری می کند یا خیر؟ اظهار نظر نمایند. سپس نظرات اساتید و صاحب نظران در پرسشنامه لحاظ و تغییرات لازم در سؤالات به وجود آمد. برای برآورد پایایی پرسشنامه از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده است. براساس این روش با یک مطالعه مقدماتی روی ۳۰ معلم جامعه مورد بررسی و با استفاده از نرم افزار آماری SPSS میزان پایایی سؤالات رویکردهای برنامه درسی غالب ۰/۸۶۹ بدست آمد (جدول های شماره ۱). مقدار این آماره ها نشان می دهد که اولاً سؤالات پرسشنامه همبستگی بالایی با یکدیگر دارند و ثانیاً پرسشنامه تحقیق، از پایایی بالایی برخوردار می باشد.

جدول شماره ۱: آزمون پایایی سؤالات پرسشنامه رویکردهای برنامه درسی غالب

تعداد	آلفای کرونباخ
۳۳	۰/۸۶۹

۷- تحلیل داده ها و یافته ها

در تحقیق حاضر برای تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده از روشهای آماری توصیفی و استنباطی استفاده خواهد شد. بدین ترتیب که برای تلخیص و طبقه بندی و تفسیر داده‌های جمع آوری شده از روش آماری توصیفی و در سطح استنباطی برای آزمون فرضیه های تحقیق از (آزمون کلموگروف- اسمیرنوف و آزمون میانگین چند جامعه مستقل (آنوا) و آزمون t تک گروهی) با استفاده از نرم افزار SPSS مورد آزمون قرار گرفته تا تأیید یا رد گردد.

آزمون سوال اصلی: رویکرد غالب در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است؟

برای پاسخ به سوال فوق از آزمون میانگین چند جامعه مستقل (آنوا) استفاده شده است. آماره F نسبت دو واریانس است. واریانس یک شاخص برای اندازه گیری میزان پراکندگی است، که نشان می‌دهد تا چه اندازه داده‌ها از میانگین پراکنده شده است. مقادیر بزرگتر واریانس نشان دهنده پراکندگی بیشتر است. آماره F بر اساس به نسبت میانگین مربعات است. اصطلاح "میانگین مربعات" ممکن است گیج کننده باشد اما "میانگین مربعات" به سادگی برآورد واریانس جمعیت است که در آن درجات آزادی (DF) برای محاسبه و برآورد مورد استفاده قرار گرفته است. با این حال، با تغییر واریانس که شامل نسبت است، آزمون F یک آزمون بسیار انعطاف پذیر می‌شود.

جدول شماره ۲: آزمون میانگین چند جامعه (آنوا)

سطح معنی داری	F	میانگین مربعات	دامنه آزادی	مجموع مربعات	
۰/۰۰۷	۳/۴۴۵	۱/۵۳۲	۳	۴/۵۹۶	رویکرد رفتاری
		۰/۴۲۰	۶۶	۴۸/۷۵۹	
			۶۹	۵۳/۳۵۵	
۰/۰۱۳	۳/۳۲۹	۱/۴۶۸	۳	۴/۴۰۴	رویکرد تحول گرا
		۰/۴۵۵	۶۶	۵۲/۷۴۳	
			۶۹	۵۷/۱۴۸	
۰/۰۰۳	۷/۲۱۹	۲/۲۸۵	۳	۶/۸۵۵	رویکرد کارکردی
		۰/۳۱۳	۶۶	۳۶/۳۱۱	
			۶۹	۴۳/۱۶۷	
۰/۰۰۴	۷/۵۶۱	۲/۶۷۱	۳	۸/۰۱۴	رویکرد مبتنی بر یادگیری
		۰/۲۰۰	۶۶	۳۴/۷۴۸	
			۶۹	۴۲/۷۶۲	

چهارمین همایش ملی روانشناسی و علوم رفتاری

۱۴۰۱/۱۰/۳۰

4TH NATIONAL CONFERENCE ON PSYCHOLOGY AND BEHAVIORAL SCIENCES

رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور	بین گروهی	۱۳/۸۶۳	۳	۴/۶۲۱	۷/۶۵۹	۰/۰۰۰
	درون گروهی	۱۹/۷۳۶	۶۶	۰/۱۷۰		
	جمع	۳۵/۵۹۹	۶۹			

با توجه به سطح معنی داری بدست آمده از آزمون آنوا که کمتر از ۰/۰۵ می باشد، میان رویکردهای برنامه درسی در پایه ششم تفاوت معنی داری وجود دارد، از سوی دیگر با توجه به میزان F بدست آمده رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور، رویکرد غالب در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ می باشد.

سوال ۱-۱: رویکرد تحولی در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است؟

جدول شماره ۳: آماره‌های توصیفی مربوط به میزان رویکرد تحولی در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار
۷۰	۳/۷۴	۰/۶۷۰	۰/۰۵۴

جدول شماره ۳ مقدار آماره‌های توصیفی مربوط به آزمون فرض را نشان می‌دهد که بر اساس آن میانگین رویکرد تحولی در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ برابر با ۳/۷۴ و انحراف معیار آن ۰/۶۷۰ می باشد.

جدول شماره ۴: نتایج آزمون t تک گروهی برای تعیین میزان رویکرد تحولی در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

ارزش مورد آزمون = ۳						رویکرد تحولی در برنامه درسی
t	درجه آزادی	سطح معنی داری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا	
۹/۵۴	۶۹	۰/۰۰۰	۰/۵۶۰	۰/۲۸۹	۰/۴۱۱	

با توجه به اینکه میزان رویکرد تحولی در برنامه درسی بالاتر بر اساس پرسشنامه‌های بدست آمده برابر ۳/۷۴ بوده و این مقدار از متوسط این متغیر که ۳ می‌باشد بزرگتر است و این تفاوت با توجه به سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۵ در آزمون t معنی دار است؛ و چنانچه در جدول شماره ۴ ملاحظه می‌گردد در سطح معنی داری دو دامنه‌ای، سطح معنی داری آزمون t تک گروهی ۰/۰۰۰ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری ۰/۰۵ کوچک‌تر بوده و نیز با توجه به مقدار t محاسبه شده که ۹/۵۴ می باشد و این مقدار از ۱/۹۸ مقدار بحرانی t در سطح اطمینان ۰/۹۵ و درجه آزادی ۶۹ بزرگتر می‌باشد، پس فرض

چهارمین همایش ملی روانشناسی و علوم رفتاری

۱۴۰۱/۱۰/۳۰

4TH NATIONAL CONFERENCE ON PSYCHOLOGY AND BEHAVIORAL SCIENCES

H_0 رد و فرض H_1 تأیید می‌گردد. بنابراین میزان رویکرد تحولی در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بالاتر از حد متوسط می‌باشد.

سوال ۱-۲: رویکرد رفتاری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است؟

جدول شماره ۵: آماره‌های توصیفی مربوط به میزان رویکرد رفتاری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار
۷۰	۳/۹۰	۰/۶۲۰	۰/۰۵۳

رویکرد رفتاری در برنامه ریزی درسی

جدول شماره ۵ مقدار آماره‌های توصیفی مربوط به آزمون فرض را نشان می‌دهد که بر اساس آن میانگین رویکرد رفتاری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ برابر با ۳/۹۰ و انحراف معیار آن ۰/۶۲۰ می‌باشد.

جدول شماره ۶: نتایج آزمون t تک گروهی برای تعیین میزان رویکرد رفتاری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

ارزش مورد آزمون = ۳						رویکرد رفتاری در برنامه ریزی درسی
t	درجه آزادی	سطح معنی داری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا	
۳/۷۸	۶۹	۰/۰۰۱	۰/۱۸۹	۰/۰۶۰	۰/۴۱۲	

با توجه به اینکه میزان رویکرد رفتاری در برنامه ریزی درسی بالاتر بر اساس پرسشنامه‌های بدست آمده برابر ۳/۹۰ بوده و این مقدار از متوسط این متغیر که ۳ می‌باشد بزرگتر است و این تفاوت با توجه به سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۵ در آزمون t معنی دار است؛ و چنانچه در جدول شماره ۶ ملاحظه می‌گردد در سطح معنی داری دو دامنه‌ای، سطح معنی داری آزمون t تک گروهی ۰/۰۰۲ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری ۰/۰۵ کوچکتر بوده و نیز با توجه به مقدار t محاسبه شده که ۳/۷۸ می‌باشد و این مقدار از ۱/۹۸ مقدار بحرانی t در سطح اطمینان ۰/۹۵ و درجه آزادی ۶۹ بزرگتر می‌باشد، پس فرض H_0 رد و فرض H_1 تأیید می‌گردد. بنابراین میزان رویکرد رفتاری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بالاتر از حد متوسط می‌باشد.

سوال ۱-۳: رویکرد کارکردی در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است؟

چهارمین همایش ملی روانشناسی و علوم رفتاری

۱۴۰۱/۱۰/۳۰

4TH NATIONAL CONFERENCE ON PSYCHOLOGY AND BEHAVIORAL SCIENCES

جدول شماره ۷: آماره‌های توصیفی مربوط به میزان رویکرد کارکردی در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار
۷۰	۳/۵۹	۰/۳۴۹	۰/۰۶۷

رویکرد کارکردی در برنامه ریزی درسی

جدول شماره ۷ مقدار آماره‌های توصیفی مربوط به آزمون فرض را نشان می‌دهد که بر اساس آن میانگین رویکرد کارکردی در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ برابر با ۳/۵۹ و انحراف معیار آن ۰/۳۴۹ می‌باشد.

جدول شماره ۸: نتایج آزمون t تک گروهی برای تعیین میزان رویکرد کارکردی در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

ارزش مورد آزمون = ۳						
t	درجه آزادی	سطح معنی داری	اختلاف میانگین	حد پایین	حد بالا	
۷/۵۷	۶۹	۰/۰۰۱	۰/۴۵۲	۰/۳۰۷	۰/۶۱۱	رویکرد کارکردی در برنامه ریزی درسی

با توجه به اینکه میزان رویکرد کارکردی در برنامه ریزی درسی بالاتر بر اساس پرسشنامه‌های بدست آمده برابر رویکرد کارکردی در برنامه ریزی درسی ۳/ بوده و این مقدار از متوسط این متغیر که ۳ می‌باشد بزرگتر است و این تفاوت با توجه به سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۵ در آزمون t معنی دار است؛ و چنانچه در جدول شماره ۸ ملاحظه می‌گردد در سطح معنی داری دو دامنه‌ای، سطح معنی داری آزمون t تک گروهی ۰/۰۰۲ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری ۰/۰۵ کوچک‌تر بوده و نیز با توجه به مقدار t محاسبه شده که ۷/۸ می‌باشد و این مقدار از ۱/۹۸ مقدار بحرانی t در سطح اطمینان ۰/۹۵ و درجه آزادی ۶۹ بزرگتر می‌باشد، پس فرض H_0 رد و فرض H_1 تأیید می‌گردد. بنابراین میزان رویکرد کارکردی در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بالاتر از حد متوسط می‌باشد.

سوال ۱-۴: رویکرد فراگیری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است؟

جدول شماره ۹: آماره‌های توصیفی مربوط به میزان رویکرد فراگیری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار
۷۰	۳/۸۲	۰/۵۰۰	۰/۰۷۴

رویکرد مبتنی بر یادگیری در برنامه درسی

جدول شماره ۹ مقدار آماره‌های توصیفی مربوط به آزمون فرض را نشان می‌دهد که بر اساس آن میانگین رویکرد فراگیری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ برابر با ۳/۸۲ و انحراف معیار آن ۰/۵۰۰ می‌باشد.

جدول شماره ۱۰: نتایج آزمون t تک گروهی برای تعیین میزان رویکرد فراگیری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

ارزش مورد آزمون = ۳						رویکرد فراگیری در برنامه ریزی درسی
حد بالا	حد پایین	اختلاف میانگین	سطح معنی داری	درجه آزادی	t	
۰/۳۷۰	۰/۲۹۲	۰/۳۰۹	۰/۰۰۸	۶۹	۶/۸۹	

با توجه به اینکه میزان رویکرد فراگیری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بالاتر بر اساس پرسشنامه‌های بدست آمده برابر ۳/۳۶ بوده و این مقدار از متوسط این متغیر که ۳ می‌باشد بزرگتر است و این تفاوت با توجه به سطح معنی داری کوچکتر از ۰/۰۵ در آزمون t معنی دار است؛ و چنانچه در جدول شماره ۱۰ ملاحظه می‌گردد در سطح معنی داری دو دامنه‌ای، سطح معنی داری آزمون t تک گروهی ۰/۰۰۰ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری ۰/۰۵ کوچکتر بوده و نیز با توجه به مقدار t محاسبه شده که ۶/۸۹ می‌باشد و این مقدار از ۱/۹۸ مقدار بحرانی t در سطح اطمینان ۰/۹۵ و درجه آزادی ۶۹ بزرگتر می‌باشد، پس فرض H_0 رد و فرض H_1 تائید می‌گردد. بنابراین میزان رویکرد فراگیری در برنامه ریزی درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بالاتر از حد متوسط می‌باشد.

سوال ۱-۵: رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ چگونه است؟

جدول شماره ۱۱: آماره‌های توصیفی مربوط به میزان رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار
۷۰	۳/۹۳	۰/۵۳۱	۰/۰۴۸

رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور در برنامه درسی

جدول شماره ۱۱ مقدار آماره‌های توصیفی مربوط به آزمون فرض را نشان می‌دهد که بر اساس آن میانگین رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ برابر با ۳/۹۳ و انحراف معیار آن ۰/۰۴۸ می‌باشد.

جدول شماره ۱۲: نتایج آزمون t تک گروهی برای تعیین میزان رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

ارزش مورد آزمون = ۳						رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور در
حد بالا	حد پایین	اختلاف میانگین	سطح معنی داری	درجه آزادی	t	
۰/۳۴۶	۰/۲۵۱	۰/۵۳۰	۰/۰۰۰	۶۹	۸/۰۹۰	

						برنامه درسی
--	--	--	--	--	--	-------------

با توجه به اینکه میزان رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بالاتر بر اساس پرسشنامه‌های بدست آمده برابر ۳/۹۳ بوده و این مقدار از متوسط این متغیر که ۳ می‌باشد بزرگتر است و این تفاوت با توجه به سطح معنی‌داری کوچکتر از ۰/۰۵ در آزمون t معنی‌دار است؛ و چنانچه در جدول شماره ۱۲ ملاحظه می‌گردد در سطح معنی‌داری دو دامنه‌ای، سطح معنی‌داری آزمون t تک گروهی ۰/۰۰۰ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی‌داری ۰/۰۵ کوچک‌تر بوده و نیز با توجه به مقدار t محاسبه شده که ۸/۰۹۰ می‌باشد و این مقدار از ۱/۹۸ مقدار بحرانی t در سطح اطمینان ۰/۹۵ و درجه آزادی ۱۱۹ بزرگتر می‌باشد، پس فرض H_0 رد و فرض H_1 تأیید می‌گردد. بنابراین میزان رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بالاتر از حد متوسط می‌باشد.

۸- نتیجه‌گیری

مطابق با جدول‌های شماره ۲ تا ۱۲ که نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های تحقیق را نشان می‌دهد، نتایج حاصل از تشریح ابعاد سوالات آزمون میانگین چند جامعه آنوا با نشان می‌دهد رویکرد رشد گرا و خلاقیت محور، رویکرد غالب در برنامه درسی پایه ششم مدارس ابتدایی شاهین دژ در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ می‌باشد. و همچنین نتایج آزمون t تک گروهی بیانگر این است که همه رویکردها در فعالیت‌های برنامه درسی بیش از حد متوسط آن مورد توجه واقع شده است.

پیشنهادها در راستای نتایج تحقیق:

با توجه به نتایج مطرح شده در تشریح ابعاد نتایج سوالهای تحقیق و با لحاظ داده‌های جدول آزمون میانگین چند جامعه (آنوا) پیشنهادهای زیر می‌شود.

- توجه به ابعاد متنوع رشد، پیشرفت و خلاقیت کودکان بسیار معلم و اساسی است.
- توجه به تغییرات مورد نیاز در ابعاد متنوع برنامه‌های درسی است که در آن به ابعاد نیازهای فعلی کودکان نیز عنایت شود.
- در راستای توانمندی‌سازی کودکان برای روبه‌رو شدن با مسائل مختلف زندگی خلاق و توسعه طلب بار آوریم.
- مسایلی که در کلاس به دانش‌آموزان یاد داده می‌شود را کاربردی‌تر کنیم.
- دانش‌آموز را نسبت به محیط اطراف و یک مساله کنجکاو کرده و به فکر خلاق نسبت به مساله وا داریم.

مراجع

- ۱- بازرگان، سعید، (۱۳۹۳)، مقدمه ای بر برنامه ریزی چند بعدی- ماتریس زندگی، تهران: انتشارات مدرسه.
- ۲- فتحی واجارگاه، کورش؛ عارفی، محبوبه و ترقی جاه، علی، (۱۳۹۵)، مطالعه چگونگی شکلگیری برنامه درسی برآمدنی با الهام از رویکرد رجیو امیلیا برای کودکان ۶ تا ۸ سال، فصلنامه مطالعات تربیتی و روانشناسی.
- ۳- فردانش، هاشم، (۱۳۹۳)، نقد و بررسی دو دیدگاه سیستمی و ساخت گرایی در طراحی آموزشی، فصلنامه مدرس، شماره ۱۱۴.
- ۴- مفیدی، فرخنده، (۱۳۹۱)، آموزش و پرورش پیش دبستانی و دبستان (رشته علوم تربیتی)، تهران: انتشارات پیام نور.
- ۵- مفیدی، ف، (۱۳۹۲)، برنامه آموزش و پرورش در دوره پیش دبستانی، تهران: انتشارات سمت.
- ۶- مفیدی، ف، (۱۳۹۵)، اصول و مفاهیم آموزش و پرورش پیش از دبستان، دفتر برنامه ریزی درسی آموزشهای فنی و حرفه ای.
- ۷- جوادی پور، محمد و علی عسگری، مجید و کیامنش، علیرضا و خبیری، محمد، (۱۳۸۶)، نظرگاه ها، رویکردها، و الگوهای طراحی برنامه درسی دوره ابتدایی، دوره ۳، شماره ۳، پاییز، صص ۱۱۹-۱۳۵.
- ۸- عامری، شهربانو و سبحانی، نژاد مهدی و رهنما، اکبر، (۱۳۹۵)، بررسی رویکرد برنامه درسی غالب اعضای هیات علمی دانشگاه شاهد با عنایت به ماهیت رشته های تخصصی و سطح تحصیلات آنان، پژوهش در برنامه ریزی درسی (دانش و پژوهش در علوم تربیتی- برنامه ریزی درسی، بهار، دوره ۱۳، شماره ۲۱، صص ۷۰-۸۱).
- ۹- شریفی، علی، (۱۳۹۳)، بررسی وضعیت برنامه ریزی درسی در سیستم آموزش و پرورش ایران ابتدایی، فصلنامه تعلیم و تربیت شماره ۱۱۱، صص ۷۳-۹۱.
- 10- Katz, L.G., & Chard, S.C. (2011). *Engaging children's minds: The project approach* Greenwich, CT: Ablex. (ERIC Document No.ED407074).
- 11- Stimpson, J., (2014) *Contemporary questions*, Houghton- Mifflin Newyork.